

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ
Кж1 По2 3/14
Дана 09.06.2014. године
БЕОГРАД
ул. Немањина бр. 9

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судије Сенише Важића, председника већа, судија Соње Манојловић, мр Сретка Јанковића, др Миодрага Мајића и Омера Хациомеровића, чланова већа, уз учешће вишег саветника Браниславе Муњић, као записничара, у кривичном предмету **окривљеног Хондо Самира**, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву у вези са чланом 22 КЗ СРЈ, одлучујући о жалби Тужиоца за ратне злочине, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К-По2.бр. 8/13 од 22.11.2013. године, у седници већа одржаној дана **09. јуна 2014. године**, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине Снежане Станојковић, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба Тужиоца за ратне злочине, а пресуда Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К-По2.бр. 8/13 од 22.11.2013. године, **СЕ ПОТВРЂУЈЕ**.

Образложење

I

ПРВОСТЕПЕНА ПРЕСУДА И ИЗЈАВЉЕНА ЖАЛБА

1. Пресудом Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К-По2.бр. 8/13 од 22.11.2013. године, окривљени Хондо Самир је, на основу члана 423 став 1 тачка 2 ЗКП, ослобођен од оптужбе да је као саизвршилац извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, у вези члана 22 КЗ СРЈ и одређено је да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

2. Против наведене пресуде благовремено је жалбу изјавио Тужилац за ратне злочине, због битне повреде одредаба кривичног поступка и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања. Жалбом Тужиоца за ратне злочине, суштински се оспорава законитост изведених доказа и истиче се да пресуда нема разлога о одлучним чињеницама, да су разлози потпуно нејасни и у знатној мери противречни, док су разлози пресуде о чињеницама које су биле предмет доказивања противречни ономе што стоји у записницима о исказима датим у поступку, оспоравајући при том оцену изведених доказа.

3. Тужилац за ратне злочине је, поднеском Ктж.бр. 2/13 од 05.03.2014. године, предложио да Апелациони суд у Београду уважи жалбу Тужиоца за ратне злочине и решењем укине пресуду Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К-По2.бр. 8/13 од 22.11.2013. године и предмет врати истом суду на поновно суђење.

4. Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, одржао је седницу већа, у складу са одредбама члана 447 ЗКП, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине Снежане Станојковић, на којој је размотрио списе предмета, па је, након разматрања навода и предлога из изјављене жалбе, имајући у виду и мишљење Тужиоца за ратне злочине, а након што је првостепену пресуду испитао у оквиру основа, дела и правца побијања који су истакнути у жалби, сходно одредби члана 451 став 1 ЗКП, нашао да је жалба неоснована.

II

РАЗЛОЗИ ЗА ОДБИЈАЊЕ ЖАЛБЕ

2.1 Истицање битних повреда одредаба кривичног поступка

2.1.1 Недозвољени докази (чл. 438 ст. 2 тач. 1 ЗКП)

5. Жалбом Тужиоца за ратне злочине се најпре истиче да је првостепена пресуда заснована на доказима на којима се по одредбама Законика о кривичном поступку не може заснивати и то на неоввереним копијама и фотокопијама писмених исправа, супротно одредби члана 139 став 1 у вези члана 16 став 1 Законика о кривичном поступку, наводећи да наведени докази нису прибављени сходно правилима из Закона о пружању међународне правне помоћи у кривичним стварима у оригиналу или овереној копији, како то предвиђа одредба члана 139 став 1 Законика о кривичном поступку. Реч је о следећим доказима: Пресуди Суда Босне и Херцеговине – Одјел I бр. S11K259410KRL од 15.11.2012, записницима о исказима сведока Глоговац Јанка од 30.9.2009, Вукало Младена од 29.5.2009, Шинковић Бранка од 8.9.2010, Куљанин Мила од 13.1.2010, Куљанин Велимира од 14.9.2010, Глигоријевић Бошка од 18.6.2010, Мркајић Момира од 29.5.2009, Мркајић Велибора од 15.2.2010, Драганић Марка од 10.9.2010 и Ђорђић Здравка од 8.9.2010. и транскриптима са претреса из

поступка против осумњиченог Есе Мацића од 5.4.2012, када су наведени сведоци испитивани.

6. Међутим, веће овога суда сматра да првостепени суд није начинио битну повреду поступка користећи овако прибављене доказе.

7. Одредбом члана 139. Законика о кривичном поступку, ставом 1 прописано је да исправу по службеној дужности или на предлог странака прибавља орган поступка или подносе странке, по правилу, у оригиналу. Ставом 2 истог члана прописано је – ако лице или државни орган одбије да на захтев органа поступка добровољно преда исправу, поступиће се у складу са одредбама члана 147 овог законика. Ако је оригинал исправе уништен, нестао или га није могуће прибавити, може се прибавити копија исправе.

8. Узимајући у обзир наведене одредбе, према схватању Апелационог суда, закон није искључио могућност прибављања исправе у фотокопији, при чему сама чињеница да су исправе предате у фотокопији не искључује њихову аутентичност и веродостојност, а што ни Тужилаштво за ратне злочине не оспорава, већ оспорава искључиво поштовање процедуре приликом прибављања оспорених исправа.

9. Поред тога, према схватању Апелационог суда, потребно је уочити да постоји разлика између доказа код којих приликом прибављања није у потпуности испоштована процедура и доказа који су у супротности са Уставом, законима или опште прихваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима (члан 16 ЗКП). Наиме, мањи формални недостаци у прибављању одређеног доказа (прибављање фотокопије исправе без да је претходно покушано прибављање оригинала исте), не представља недостатак у доказној процедури таквог значаја да би аутоматски овакав доказ морао бити цењен као недозвољен. Ово је још значајније, ако се има у виду да је наведени доказ прибављен од стране одбране а не од стране тужилаштва, које на располагању има далеко доступније канале комуникације са иностраним органима, као и када се има у виду да ни тужилаштво не оспорава аутентичност ових докумената, што би била једина суштинска препрека употреби фотокопија ових докумената. Због свега наведеног, веће овог суда је, супротно наводима у жалби тужилаштва, мишљења да се у конкретном случају не ради о недозвољеним доказима и да су овако прикупљени докази могли бити кориштени у првостепеном поступку и приликом доношења одлуке првостепеног суда.

10. Жалбом тужилаштва се истиче и да је пресуда заснована на доказима који су узети од стране полиције и Агенције за истраге и заштиту Босне и Херцеговине, што је потпуно супротно одредбама домаћег права – Законика о кривичном поступку, који прописује да се у својству сведока неко лице може испитати само од стране јавног тужиоца у поступку тужилачке истраге против познатог лица, односно по претходном одобрењу судије за претходни поступак, ако је истрага

покренута против непознатог лица и од стране суда, истичући да је заснивањем пресуде на овим доказима учињена битна повреда одредаба кривичног поступка и да ови докази представљају незаконите доказе према члану 84 ЗКП, који су као такви морали бити издвојени из списка предмета, јер су узети супротно одредби члана 16 ЗКП, као и да су наводи првостепеног суда да је реч о доказима „који поткрепљују наводе одбране“, изван законске регулативе Законика о кривичном поступку.

11. Међутим, како су окривљени и бранилац предложили да се суд упозна са садржином исказа Самира Хонде, који је као сведок дао 21.03.2012. године у Центру за истраживање ратних злочина БиХ, сведока Драгана Ђорђића од 05.04.2011. године, датог у Полицијској управи Коњиц, Мухамеда Цакића од 10.01.2011. године, датог у Полицијској управи Коњиц и Драгољуба Суботића од 30.03.2012. године, који је дао у Центру за истраживање ратних злочина БиХ, и то из поступака који су се водили по пријавама против Зорана Ђорђића, и како коришћење наведених исказа у овом кривичном поступку није у служби доказивања конкретнoг кривичног дела учиниоца, већ у циљу оспоравања и дискредитације исказа оштећеног, то је правилно првостепени суд нашао да у конкретном случају може да се упозна са садржином записника о исказима сведока које су предложили окривљени и његов бранилац, будући да су у том смислу то једини релевантни докази и као такви, по ставу већа овога суда, нису незаконити.

2.1.2 Неприхватање исказа Васе Мркајића датог пред истражитељима МКТЈ (чл. 438 ст. 2 тач. 2 ЗКП)

12. Жалбом заменика Тужиоца за ратне злочине истиче се да првостепена пресуда нема разлога о одлучним чињеницама због чега суд није прихватио као истинит исказ сведока Мркајић Васа дат истражитељима Хашког трибунала 20.02.1996. године, мада је исказ овог сведока узет у складу са Правилником о поступку и доказима у Хашком трибуналу, у ком исказу је сведок Мркајић Васа изричито навео да је Самира Хонду, овде окривљеног, упознао у логору „Челебић“ и „Мусали“ и да га је у логору „Челебић“ ово лице тукло, због чега се, по ставу тужилаштва, ова изјава сведока морала ценити као доказ на основу одредбе из члана 14а став 4 Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине.

13. Чланом 14 а став 4 Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине предвиђено је да се докази прикупљени или изведени од стране Међународног кривичног суда за бившу Југославију могу, након уступања, користити као докази у кривичном поступку пред домаћим судом, под условом да су прикупљени или изведени на начин предвиђен Статутом и Правилима о поступку и доказима Међународног кривичног суда за бившу Југославију. Постојање или непостојање чињеница које се доказују тим доказима суд цени у складу са одредбама Законика о кривичном поступку.

14. Апелациони суд најпре истиче да члан 14а став 4 Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине, регулиште питање употребе доказа прикупљених или изведених пред МКТЈ у ситуацији када је предмет од стране МКТЈ уступљен Републици Србији, што овде није случај. Међутим, у досадашњој судској пракси прихваћено је екстензивније тумачење наведене одредбе, тако што је прихватано да се одредба члана 14а став 4 наведеног закона, односи и на ситуације у којима од стране МКТЈ није дошло до уступања предмета, већ искључиво уступања појединих доказа¹

15. Међутим, и поред екстензивније примене наведене одредбе и на овакве случајеве, неопходно је имати на уму да је основни предуслов употребе оваквих доказа то да су они прикупљени или изведени на начин предвиђен Статутом и Правилима о поступку и доказима МКТЈ. Другим речима, домаћи законодавац као предуслов прихватања доказа прикупљених или изведених пред МКТЈ, истиче чињеницу да би овакви докази били сматрани допуштеним и у самом МКТЈ.

16. У том смислу неопходно је ценити чињеницу да је правилом 92 *bis* Правилника о поступку и доказима МКТЈ предвиђено прихватање писаних изјава сведока уместо усменог сведочења, искључиво у ситуацијама када се оваквим сведочењима утврђују чињенице које се не односе на дела и понашање окривљеног (радње за које се терети). У том смислу, самостално прихватање исказа сведока Васе Мркајића датог пред истражитељима МКТЈ не би било могуће, имајући на уму да се овај сведок у овом исказу изјашњавао управо о наводним поступцима окривљеног Самира Хонде, у погледу кривичног дела које му је оптужницом стављено на терет.

17. Правилно је стога првостепени суд ранију изјаву Васе Мркајића ценио искључиво као контролну, приликом његовог саслушања путем видео-конференцијске везе. Основни смисао недозвољености непосредног коришћења писаних изјава уместо усменог сведочења у погледу околности које се тичу радњи окривљеног које му се стављају на терет пред МКТЈ, управо је у заштити правичности поступка и омогућавању контрадикторности. Само усменим сведочењем током којег је сведоку могуће постављати питања, како основна тако и контролна, могуће је утврдити евентуалне неправилности, непрецизности, па и нетачности у његовом раније забележеном исказу.

18. У том смислу, Васо Мркајић је приликом усменог сведочења изричито негирао учествовање окривљеног у овом злочину, наводећи да ни у изјави истражитељима окривљеног није поменуо, јер за њега није ни знао, као што му није било ни познато његово име. Имајући на уму да је сведок Мркајић истакао да му није познато како је у изјави окривљени доведен у везу са овим злочиним, првостепени суд је правилно исказ наведеног сведока првенствено ценио кроз чињенице и околности изнете у непосредном обраћању суду које су биле јасне,

¹ В. Пресуда Вишег суда у Београду – Одељење за ратне злочине К ПО2 28/10 од 22.11.2010. (стр 57) и Пресуда Апелационог суда у Београду КЖ1 ПО2 6/11 од 3.10.2011.

деталне и уверљиве, претпостављајући их изјави узетој у специфичној процедури и писано пренетој, која је од стране истог тог сведока изричито у том делу оспорена.

2.1.3 Повреда правила о унакрсном испитивању (чл. 438 став 2 тачка 3 ЗКП)

19. Жалбом заменика Тужиоца за ратне злочине истиче се да је првостепени суд током доказног поступка, приликом испитивања сведока - оштећеног Зорана Ђорђића, повредио одредбе члана 402 став 6 у вези члана 98 став 3 ЗКП, у вези са правилима унакрсног испитивања сведока од стране браниоца окривљеног Самира Хонде, адвоката Славише Продановића, будући да је на главном претресу од 19.09.2013. године, суд и поред противљења заменика Тужиоца за ратне злочине, браниоцу окривљеног дозволио да у унакрсном испитивању поставља питања која нису била у вези са казивањем сведока - оштећеног Ђорђић Зорана из основног испитивања у предмету окривљеног Самира Хонде, већ из предмета осумњиченог Есе Мацића, који се водио пред судом Босне и Херцеговине, а који исказ пре тога судеће веће није прихватило као доказ.

20. Чланом 402 став 6 ЗКП прописано је да се најпре обавља основно испитивање, после тога унакрсно испитивање, а по одобрењу председника већа могу се постављати додатна питања.

21. Чланом 98 став 3 ЗКП прописано је – када сведок заврши свој исказ а потребно је да се његов исказ провери, допуни или разјасни, поставиће му се питања која морају бити јасна, одређена и разумљива, не смеју садржати обману, нити се заснивати на претпоставци да је изјавио нешто што није изјавио, и не смеју представљати навођење на одговор осим ако се ради о унакрсном испитивању на главном претресу.

22. Имајући на уму напред цитиране одредбе Законика о кривичном поступку, насупротив наведеним тврдњама тужилаштва, веће овога суда је мишљења да чињеница да је суд у унакрсном испитивању дозволио постављања питања која нису у директној вези са основним испитивањем сведока оштећеног Зорана Ђорђића у предмету окривљеног Самира Хонде, не представља битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438 став 2 тачка 3 ЗКП. Наиме, унакрсно испитивање управо служи да се сведок суочи са његовим ранијим исказима и да одбрана доведе у сумњу исказ тог сведока, па стога по ставу већа овога суда првостепени суд на наведени начин није повредио одредбу члана 402 став 6 у вези члана 98 став 3 ЗКП.

2.2. Истицање погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања

2.2.1. Општи наводи

23. Жалбом заменика Тужиоца за ратне злочине истиче се да је пресуда

заснована на погрешно и непотпуно утврђеном чињеничном стању које се састоји у томе што је неопходно сведока Мркајић Васа испитати путем видео конференцијске везе, по правилима која прописује Законик о кривичном поступку, а што није поштовано приликом његовог испитивања на главном претресу од 28.10.2013. године, при ком испитивању би се овом сведоку могао предочити у потпуности исказ дат истражитељима Хашког трибунала 1996.године, те тако разјаснити разлике у казивању.

24. Поред тога Тужилаштво за ратне злочине оспорава оцену изведених доказа и то исказа свих сведока оштећених, указујући да су оштећени Зоран Ђорђевић, Бора Мркајић и Милорад Стојановић сведочили о догађајима у којима су они били жртве, да су оштећени Зоран Ђорђевић и Бора Мркајић познавали лично од пре рата окривљеног Самира Хонда, да су у својим исказима били сигурни да их је тукао окривљени Самир Хондо, да су казивања ових оштећених била потпуна и довољно детаљна, како у основном испитивању које је извршио заменик Тужиоца за ратне злочине, тако и при унакрсном испитивању на главном претресу, те испитивању од стране суда, док са друге стране испитивани сведоци који нису помињали окривљеног Самира Хонда као извршиоца кривичног дела, овог окривљеног нису уопште ни познавали, коју чињеницу, по ставу Тужилаштва за ратне злочине, суд при оцени пренебрегава и не доводи у везу приликом оцене веродостојности исказа сведока и поред тога што су њихова казивања о самом догађају у потпуној сагласности са описаним догађајима од стране оштећених.

25. Заменик Тужиоца за ратне злочине у жалби такође указује да првостепени суд приликом оцене исказа оштећених Зорана Ђорђевића, Боре Мркајића и Милорада Стојановића на више места потпуно произвољно наводи да су искази оштећених „супротни“ исказима других сведока, што по ставу тужилаштва није тачно, будући да се њихови искази једино разликују код набрајања стражара логора „Челебић“, који су учествовали у радњи извршења кривичног дела, при чему су сви тројица оштећених били сигурни да је извршилац био и окривљени Самир Хондо, а остали сведоци да је у радњи извршења било и стражара које они не познају, при чему окривљеног Самира Хонда нису познавали пре рата.

26. Међутим, веће овога суда је мишљења да су наведене тврдње изнете у жалби заменика Тужиоца за ратне злочине неосноване из следећих разлога:

27. Најпре, правилно је првостепени суд сведока Васа Мркајића испитао путем тзв. алтернативне видео конференцијске везе – „Скајп“, у смислу одредби Европске конвенције о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима и члана 9 другог додатног протокола уз ову конвенцију, и то из просторија Конзулата Републике Србије у Чикагу, где је претходно вицеkonzул Републике Србије констатовао да је испитивању приступио сведок и утврдио и потврдио идентитет сведока, а веза је успостављена у договору са Министарством спољних послова – Одељењем за конзуларне послове Републике Србије и Управом Вишег суда у Београду, правилно се приликом доношења

одлуке да везу успорави на овај начин, руководећи начелима економичности и ефикасности, при чему се странке и бранилац нису противили оваквом начину испитивања сведока. Наиме, и по ставу већа овога суда, испитивање наведеног сведока у просторијама Амбасаде Републике Србије, а што је био предлог заменика Тужиоца за ратне злочине, проузроковало би несразмерно и непотребно велике трошкове и довело до одуговлачења поступка, док је долазак овог сведока на главни претрес, а имајући у виду да исти живи у Чикагу, САД, отежан и неизvestан, како то правилно налази веће првостепеног суда.

Сведочење Зорана Ђорђевића

2.2.2. Тачка 1 изреке пресуде

28. Наиме, према наводима оптужнице оштећени Зоран Ђорђевић је морао изаћи из хангара број 6, клекнути на земљу, са спојеним рукама иза врата, па га је окривљени Хондо Самир неколико пута ударио кундаком пушке у леђа и ногама обувеним у чизме, а други стражари и то Зијад Ланчо, звани Зенга бејзбол палицом, Шпаго Един електричним каблом, на врху свезаним у чвор, Чамџић Кемал звани Кемо и стражар Мухамед из Невесиња држаљом од лопате и другим предметима, да су га тукли око 30-45 минута, по свим деловима тела, од чега је у једном тренутку изгубио свест и да су му тада претили да ће га заклати, вређали говорећи да су му силовали мајку и тако према њему и нечовечно поступали.

29. Исказ сведока Зорана Ђорђевића, који једини сведочи да је окривљени Хондо Самир предузео напред наведене радње ближе наведене у тачки 1 изреке пресуде, и по ставу већа овога суда, како то правилно закључује првостепени суд, оповргнут је исказом сведока Драгана Ђорђевића, који је догађају присуствовао и који је изричито навео да том приликом окривљени није био присутан, при чему се овај сведок у свом исказу сећа детаља које је описао и оштећени, да се том приликом џемпер оштећеног поквасио и почео да пушта црвену боју. Такође, и остали саслушани сведоци Чедо Ђећез, Жељко Живак и Васо Мркајић, сагласни су у својим исказима у погледу тога који су стражари учествовали у предметном догађају, као и да у овој групи није био окривљени. При том је сведок Васо Мркајић навео да окривљеног и не познаје и да је за њега први пут чуо у овом поступку, при чему је изричито навео да ни у изјави пред истражитељима Хашког трибунала није споменуо окривљеног, јер није ни знао њега, нити то име и објаснио околности под којима је изјава дата.

30. Стога је, по ставу већа овога суда, супротно жалбеним наводима тужилаштва, правилно првостепени суд нашао да је исказ оштећеног Зорана Ђорђевића супротан исказима свих осталих саслушаних сведока, па како није било других доказа да је окривљени учествовао у овом догађају, то правилно првостепени суд исказ оштећеног Зорана Ђорђевића није могао да прихвати, нити да из њега закључи да је окривљени извршио напред наведене кривично-правне радње.

2.2.3. Тачка 2 изреке пресуде

31. Наиме, према наводима оптужнице, окривљени Хондо Самир је у неколико наврата у току јуна месеца са Зијадом Ланцом званим Зенга, а некад и са другим стражарима, улазио у хангар 6 и наређивао оштећеном Зорану Ђорђевићу да ради склекове, па када се овај спуштао, шутирао га у ребра.

32. И по ставу већа овога суда, насупрот жалбеним наводима тужилаштва, у погледу учешћа окривљеног Хондо Самира у наведеним кривично-правним радњама исказ оштећеног Зорана Ђорђевића супротан је исказима осталих саслушаних сведока и то исказима сведока Драгана Ђорђевића и Жељка Живака, који су били и очевици овог догађаја, а чије исказе је правилно првостепени суд прихватио као јасне, уверљиве и међусобно сагласне, где су се ови сведоци изјашњавали да је „Зенга“ био стражар који је Зорана Ђорђевића терао да ради склекове и да је „Зенга“ тај који је Ђорђевића, док је радио склекове, ударао ногом у трбух и ребра, а да окривљени тада уопште није био присутан, па ценећи исказе ових сведока, у вези са исказима сведока Чече Ђећеза и Васа Мркајића, који су били категорични да окривљеног у логору нису виђали да некога туче, правилно је веће првостепеног суда нашло да се на исказу сведока Зорана Ђорђевића не може засновати закључак да га је окривљени приморавао да ради склекове и тада га шутирао.

33. При том се, како то правилно оцењује веће првостепеног суда, овај догађај није одиграо на усамљеном месту, када је оштећени сам са стражарима, већ у хангару где су били и други затворени цивили, пред којима се мучење и одвијало, па како се, и по ставу овога суда, ради о крајње специфичном начину малтретирања, које је тако карактеристично да су то сви испитани сведоци упамтили, да су упамтили и стражаре који су ово наређивали и означили Зијада Ланцу Зенгу који је на овај начин поступао са затвореницима, то је, по налажењу већа овога суда, правилно првостепени суд закључио да није било довољно доказа да се само из исказа оштећеног Зорана Ђорђевића закључи да је окривљени предузимао описане радње.

2.2.4. Тачка 6 изреке пресуде

34. Према наводима оптужнице, дана 13.08.1992. године, дан након што је завршена посета представника Међународног комитета Црвеног крста, оштећеним цивилима српске националности у логору „Челебић“ у хангару број 6, где је тада било затворено преко 300 цивила, међу којима су били и оштећени Ђорђевић Зоран, Мркајић Васа, Глигоријевић Радован, Ђорђевић Велимир, Мршић Радован, је ушла група од 7-8 стражара, заједно са Делић Хазимом, замеником командира логора, међу којим стражарима је био и окривљени Хондо Самир, па по наређењу Делића да сви затворени цивили подигну руке у вис и ослоне се на метални зид хангара са лицем према зиду, што су оштећени и учинили, након чега су сви стражари, међу којима је био и окривљени, тада тукли више сати све

оштећене разним предметима, као што су лопате, држалице, кундаци пушака, ногама на којима су имали војничке чизме и слични предмети и на тај начин великом броју оштећених нанели бројне телесне повреде.

35. Најпре, и по ставу већа овога суда, из доказа изведених током поступка није могло бити утврђено да се предметни догађај одиграо 13.08.1992.године, будући да су сви саслушани сведоци говоре о 12.08., као датуму посете Међународног Црвеног крста, док из исказа испитаних сведока, произлази да је након посете делегације у хангар број 6 ушла група стражара на челу са Хазимом Делићом, да су тукли затворене цивиле разним предметима, као што су лопате, држалице, кундаци пушака, шутирали их ногама обувеним у војничке чизме, међутим, и по налажењу већа овога суда, није било доказа да је окривљени у тој ситуацији тукао и шутирао затворенике, те да је извршио напред наведене кривично-правне радње, будући да нико од испитаних на претресу, нити они чији су искази прочитани, а испитани су пред Тужитељством Босне и Херцеговине у поступку против Есе Мацића, осим оштећеног Зорана Ђорђића, није навео да је окривљени Самир Хондо извршио кривично-правне радње описане у тачки 6 изреке побијане пресуде.

36. Наиме, оштећени Зоран Ђорђић је у свом исказу навео да су након одласка делегације Међународног Црвеног крста у хангар ушла деветорица или десеторица стражара, међу којима и окривљени, да су им наредили да седе, лицем окренутим ка зиду, ставе руке за врат, да су поред њега седели Радован Глигоревих и Бранислав Ђорђић, да су их сви стражари тукли и говорили како знају да су тражили размену да би се придружили српској војсци и борили против муслимана, као и да се сећа да их је окривљени ударао кундаком и шутирао, као и да је окривљени тукао Васу Мркајића, Бошка Мркајића, Климента Жељка, двојицу браће Стојановић из Брђана, Глигоревих Бранислава, Горана, Драгана, а што све може да потврди и Горан Глигоревих. Међутим, сведок Горан Глигоревих, који је испитан 1994. године пред истржним судијом у Београду, и чији исказ је првостепени суд прочитао, иако сведочи о овом догађају, и по налажењу овог суда, уопште не наводи окривљеног да је био међу стражарима који су ушли у хангар и тукли затворенике, нити потврђује наводе оштећеног Зорана Ђорђића у погледу те чињенице, како то правилно утврђује првостепени суд, при чему овај сведок док је у писму које је упutio суду уз оправдање да не може због болести – пострауматског стресног поремећаја, да приступи на претрес и да исказ, тврди да не познаје окривљеног и да га он никада није у логору малтретирао и тукао.

37. Стога, како су и сведоци саслушани на главном претресу и то сведок Чедо Ћећез, Жељко Живак и Васо Мркајић били категорични у томе да окривљени није учествовао у критичном догађају, док сведок Драган Ђорђић наводи да је окривљени био са осталим стражарима у хангару, али да није тукао затворенике, то је правилно првостепени суд нашао да није било доказа да је окривљени предузео радње које су описане под тачком 6 изреке побијане пресуде, будући да из исказа оштећеног Зорана Ђорђића, који је и по ставу већа овога суда,

насупротив жалбеним наводима тужилаштва, супротан исказима свих осталих сведока, тако нешто није могао да утврди.

38. По ставу већа овога суда, правилно је првостепени суд закључио да оштећени Зоран Ђорђевић има мотива да терети окривљеног, у прилог чему, и по ставу већа овога суда, говори чињеница да је оштећени у поступку против Ђе Мацића прескочио окривљеног приликом набрајања стражара који су га тукли, објашњавајући то тиме да се радило о сасвим другим људима, док у овом поступку не спомиње Мацића, што је објаснио тиме да сматра непотребним, пошто се не суди њему, а који наводи оштећеног Зорана Ђорђевића су, и по ставу овога већа неуверљиви и нелогични, јер у овом поступку сведок поред окривљеног наводи и друге стражаре, као што је то чинио и у поступку против Мацића. Стога је и по ставу већа овог суда нелогично, неживотно и неприхватљиво да сведок Зоран Ђорђевић до покретања овог поступка никада раније није споменуо окривљеног Самира Хонда као стражара који га је тукао и малтретирао, а познаје га, тим пре што је оштећени Зоран Ђорђевић, док је био председник Удружења логораша, а што произилази из исказа саслушаних сведока, могао да укаже државним органима у БиХ и пружи доказе како би се открили починиоци ратних злочина на територији Коњица и против њих водио поступак, што по ставу већа овога суда говори у прилог правилном закључивању првостепеног суда да окривљени није предузео предметне радње које су му стављене на терет на штету оштећеног Зорана Ђорђевића.

39. И по ставу већа овога суда, како то правилно оцењује првостепени суд, исказ оштећеног Зорана Ђорђевића у знатној мери је компромитован исказима сведока Мајде Зеленовић, Ненада Зеленовића, Митра Куљанина и Драгана Ђорђевића, као и исказима које је суд прочитао, а који су прикупљени у Центру за истраживање ратних злочина БиХ и Драгољуба Суботића, Драгана Ђорђевића и Мухамеда Цакића, које су дали у Полицијској управи Коњиц. Наиме, исказ сведока Мухамеда Цакића, у коме наведени сведок тврди да га је сведок Зоран Ђорђевић, представљајући се између осталог као инспектор СИП-е и као истражитељ Тужилаштва БиХ, у више наврата, што телефоном, што лично, што преко других, позивао и тражио му 50.000 КМ да се не би против њега подигла оптужница због наведеног силовања, а што је он одбио да плати, затим искази сведока Ненада Зеленовића и Мајде Зеленовић, који описују како је у њиховом присуству, као и у присуству других, сведок Зоран Ђорђевић, представљајући се као истражитељ Хашког трибунала и СИП-е тражио од окривљеног да плати 10.000 КМ да га не би оптужили за ратне злочине почињене на подручју Коњица, те да уколико не да новац може свашта да уради, али да окривљени није дао новац, а што је потврдио и сведок Митар Куљанин који је навео да је Зоран Ђорђевић хтео да испрепада окривљеног Самира да би од његове сестре Мајде узео новац, и по оцени већа овога суда, како то правилно закључује првостепени суд, указује да је оштећени Зоран Ђорђевић очигледно мотивисан личним интересима да сведочи на наведени начин, због чега је, супротно жалбени наводима тужилаштва, правилно првостепени суд његов исказ оценио као неистинит, неуверљив и мотивисан жељом да нашкоди окривљеном,

правилно налазећи да није доказано да је окривљени предузео радње које су описане под тачкама 1, 2 и 6 изреке побијане пресуде.

Сведочење Боре Мркајића

2.2.5. Тачка 3 изреке пресуде

40. Према наводима оптужнице, неутврђеног дана, око половине јуна 1992. године, након што је са испитивања враћено до хангара број 9 у логору „Челебић“ 16 цивила који су тубили затворени, међу којима су били и оштећени Мркајић Боро, Мркајић Драган, Мркајић Велибор и Ђорђевић Дамјан, окривљени Хондо Самир, заједно са још неколико непознатих стражара, тукао све оштећене по разним деловима тела и тако им сви заједно том приликом нанели више телесних повреда, да би потом ова група стражара, међу којима је био и оптужени, све оштећене по наредби Делим Хазима, заменика командира логора „Челебић“, наставила да туче по свим деловима тела и код подземног шахта дубоког око 3 метра, који се такође налазио у кругу логора „Челебић“ све док све оштећене нису утерали у шахт и у који су, са овом групом оштећених, поново затворили и оштећеног Ђорђевић Рајка, који је такође би затворен у хангару број 9, потом шахт затворили металним поклопцем, тако да у њему више није имало довољно свежег ваздуха, на који начин су свих 17 оштећених лица и мучили држећи их у шахту затворене око 20 сати, где су се оштећени због недостатка ваздуха гушили, падали у несвест и трпели патње и болове високог интензитета.

41. Међутим, како учешће окривљеног Хондо Самира у наведеном спровођењу, ударању и наношењу телесних повреда и затварању у шахт, описује само оштећени Боро Мркајић, док сведоци Рајко Ђорђевић, Драган Мркајић, Велимир Куљанин и Велибор Мркајић, као и Радован Ђорђевић не говоре о томе да је у групи стражара која је тукла и затварала у шахт србе био и окривљени, то и по налажењу већа овога суда, из исказа оштећеног Бора Мркајића не може да се изведе поуздан закључак да је окривљени Хондо Самир тукао по разним деловима тела и наносио повреде оштећеном и набројаним цивилима и затварао их у шахт. Стога, како је исказ оштећеног Боре Мркајића, и по ставу већа овога суда нејасан, непрецизан, супротан исказима сведока, о чему првостепени суд у образложењу побијане пресуде даје јасне, детаљне и довољно аргументоване разлоге, које као правилне прихвата и овај суд, то је правилан закључак првостепеног суда да нема доказа да је окривљени предузео радње ближе описане под тачком 3 изреке побијане пресуде.

2.2.6. Тачка 5 изреке пресуде

42. Према наводима оптужнице, окривљени је, дана 12.08.1992. године, након посете Међународног Црвеног крста, са групом стражара тукао оштећене који су изведени из хангара 9, и то тако што их је ударао у леђа ногом на којој је имао војничке чизме, а међу затвореницима су били оштећени Боро Мркајић, Ђорђевић

Рајко, Куљанин М. Јово, Куљанин В. Јово, Ђорђић Дамјан, Мркајић Десимир, Мркајић Жарко.

43. Изјашњавајући се о овом догађају, сведок оштећени Бора Мрајић је навео да су, након одласка представника Међународног Црвеног крста у хангар ушли Азем Делић и Фочак, који су почели да ударају чизмом у груди све затворенике, док су остали стражари стајали на вратима хангара, да им је Делић том приликом рекао „Ето вам сад Црвени крст“, а након неког времена поново су се вратили у хангар и извели затворенике испред, где су им наредили да седну и почели поново да их туку рукама и ногама, а да је међу стражарима који су их тукли био Азем Делић, Фочак, Зенга, браћа Мацић, Хондо, двојица Кема, Едо Муф и још неки њему непознати стражари, а највише су их ударали Делић и Фочак, док их је Хондо шутирао ногама.

44. Међутим, како из исказа сведока Рајка Ђорђића, Драгана Мркајића, Радована Ђорђића, као и сведока Куљанин Милета, Куљанин Велимира и Мркајић Велибора, који су саслушани у поступку који је пред судом БиХ вођен против Есе Мацића, а који су се на идентичан начин изјашњавали о догађају који се у хангару број 9 одиграо након одласка представника Црвеног крста и ко је од стражара у њему учествовао, ни један од наведених сведока није спомињао окривљеног, чак и не говоре о томе да је присуствовао критичном догађају, при чему су искази ових сведока потпуно сагласни, то имајући у виду наведено, првостепени суд је, и по становишту већа овога суда, правилно закључио да исказ сведока оштећеног Мркајић Боре не може представљати довољан доказ учешћа окривљеног Хондо Самира у овом догађају, будући да је његов исказ супротан осталим исказима, при чему је, и по ставу овог суда, непрецизан и нејасан у погледу тога шта је окривљени радио, нити је оштећени могао да објасни како то да само он спомиње окривљеног да учествује у овом догађају, и по ставу овога суда, ово тим пре што је сведок Рајко Ђорђић, за кога је несумњиво током поступка утврђено да је био највише малтретиран и тучен у логору „Челебић“, јер је био означен као „војвода“, а и сам управник затвора „Челебић“ је предложио да се он најстроже казни као актер оружаног сукоба, био изричит у томе да окривљени није био међу стражарима који су тукли затворенике, као и да га се не сећа из логора, док је Драган Мркајић тврдио да му ни они које је у логору, а и касније срео, а били су затворени у „шестици“ није споменуо окривљеног, а ни он га не зна да је тукао и мучио затворенике који су били у хангару „деветка“.

45. При том је правилно првостепени суд, приликом оцене исказа оштећеног Боре Мркајића, ценио и то да је овај оштећени објаснио како окривљеног познаје из логора, а да га је упамтио по погледу, када му је једном приликом донета мањерка са храном, али су је стражари оставили напољу на киши и да му се тада чинило да су по тој посуди стражари и пљували, док супротно том догађају, у коме је упамтио и поглед окривљеног, у ситуацијама које описује, а које су наведене у тачкама 3 и 5 изреке побијане пресуде, није могао да наведе шта је окривљени радио и због чега га памти.

46. Стога, како осим исказа оштећеног Боре Мркајића о учешћу окривљеног Хондо Самира у догађајима који су описани под тачкама 3 и 5 изреке побијане пресуде, није било других доказа, док је за неприхватање исказа оштећеног Боре Мркајића првостпени суд у образложењу дао јасне, детаљне и довољно аргументоване разлоге, које у свему као правилне прихвата и веће овога суда, то је правилно првостепени суд закључио да у конкретном случају нема доказа да је окривљени Хондо Самир предузео радње описане у тачкама 3 и 5 изреке побијане пресуде.

Сведочење Милорада Стојановића

2.2.7. Тачка 4 изреке пресуде

47. Према наводима оптужнице, тачно неутврђеног дана, половином јуна 1992. године, када је у логор „Челебић“ са комбијем доведена група цивилних лица српске националности, међу којима је био и оштећени Стојановић Милорад из Београда, а након што је Делић Хазим, заменик командира логора „Челебић“ наредио свим цивилима да се построје по изласку из комбија уз један зид са подигнутим рукама изнад главе и наредбе присутним стражарима логора „удри четнике!“, окривљени Хондо Самир је заједно са другим стражарима тада тукао све оштећене цивиле кундаком пушке, ногама на којима је имао војничке чизме и рукама и тако свим оштећеним лицима, међу којима је био и оштећени Стојановић Милорад, нанели бројне телесне повреде од којих су они били модри и крвави.

48. Утврђујући чињенично ставље у погледу учешћа окривљеног Хондо Самира у извршењу напред наведених кривично-правних радњи, првостепени суд је саслушао оштећеног Милорада Стојановића, који је навео да критичном приликом није могао да види оне које су их тукли, да је ударце добио по леђима, глави, задњем делу леђа, можда је неко од њих добио по лицу, када би се случајно окренуо, а он се није окретао док су их тукли, уопште се ни једном није окренуо, све време је био окренут ка зиду, онако како су им наредили да стоје. Име Хондо Самир и Травар чуо је том приликом, када је био у групи срба коју су стражари тукли, и то му је остало у ушима, а не може да објасни због чега, али му је остало у памћењу да је име чуо тада, а то име чуо је да изговара Делић који га је тукао. Испитан пред Тужилаштвом за ратне узлочине у претходном поступку овај оштећени навео је да је чуо команде „иди ти са десне, ја ћу са леве стране“, да је тада чуо Хондо Самира и то му је једноставно остало у ушима. Навео је да никада није видео особу која се тако зове, нити касније на „Мусали“ где је био, а упамтио је и име Травар, које је чуо, али ни ту особу не познаје.

49. Првостепени суд је на главном претресу покушао да отклони разлике и недоумице у погледу исказа овог оштећеног, па је оштећени објаснио колико је времена провео у Челебићу и да је то било око 3 сата, да је извесни Хондо, о

коме је говорио пред замеником Тужиоца за ратне злочине, њему опалио шамар на "Мусали", али не зна да ли је то иста особа о којој је говорио када је рекао да је у „Челебићу“ чуо „туци и ти Хондо Самире“. Објаснио је да не зна како изгледа Хондо Самир, коме је издата наредба да га туче у „Челебићу“, као и да не би могао да препозна особу о којој говори да му је опалила шамар на "Мусали" за кога тврди да се зове Хондо. Оштећени је објашњавао да је чуваре видео када су их изводили из комбија, да је Хондо о коме говори био млађи мушкарац, са залисцима, не много висок, али није могао да објасни како је из групе стражара које је тада први пут видео издвојио управо ону особу коју описује на претресу и повезао је са именом које му је остало у памћењу. При том није могао да опише ни једног другог стражара, нити да се сети имена која су му прочитана. Сигуран је и да је особа која га је тукла у „Челебићу“ и она која му је опалила шамар на "Мусали" иста, али није могао да објасни како је то повезао. Објаснио је да данас слабије чује, али да је то последица тога што му је Делић опалио шамар, од чега је пао и повредио главу. Након што му је предочена одбрана окривљеног да није учествовао у овом догађају, да је у „Челебићу“ распоређен као стражар касније, у јуну, да сигурно није тукао групу срба међу којима је био и овај оштећени, да је било стражара са сличним именом, извесни Амир, а на "Мусали" Хондо Омер, да га нико није звао именом и презименом, оштећени је навео да му је име Хондо Самир остало у ушима. Приликом суочења и сведок и окривљени навели су један другом да се по први пут виде, оштећени је навео да не познаје окривљеног ни из града, јер је био у Сарајеву.

50. Имајући у виду све напред наведено, првостепени суд је, по становишту већа овога суда, правилно исказ наведеног оштећеног оценио као конфузан и непоуздан у погледу тога ко је све био у групи стражара која је тукла и наносила повреде телесног интегритета оштећеном и групи срба у којој је био, те у погледу тога да ли је у овој групи био окривљени. Такође, и по становишту већа овога суда, правилно првостепени суд није могао да утврди да ли су критичном приликом оштећеном нанете било какве повреде, јер он наводи да је ударац по леђима и задњем делу леђа, као и по глави, али да је озбиљна повреда тај један ударац када га је на "Мусали" ошамарио Делић и када је пао, док у односу на ситуацију која је описана под тачком 4 изреке пресуде, из исказа овог оштећеног, и по ставу већа овога суда, није могло бити утврђено да ли су ударци били толики и таквог интензитета да му је телесни интегритет повређен.

51. Стога је правилан закључак првостепеног суда да исказ оштећеног Милорада Стојановића не може представљати довољан доказ учешћа окривљеног у наведеном догађају на начин како је то представио Тужилац за ратне злочине, па како није било других доказа, правилно је првостепени нашао да нема доказа да је окривљени предузео радње описане под тачком 4 изреке побијане пресуде.

2.2.8. Општа оцена правилности утврђеног чињеничног стања

52. Имајући на уму напред наведено, Апелациони суд је мишљења да је правилан закључак првостепеног суда да Тужилаштво за ратне злочине у конкретном случају није доказало да је окривљени Самир Хондо извршио кривично дело које му је оптужницом стављено на терет.

53. Наиме, према свему што је истакнуто, тужилаштво је оптужницу базирало првенствено на исказима тројице сведока – Зорана Ђорђевића, Боре Мркајића и Милорада Стојановића. Међутим, исказима наведених сведока био је најпре супротстављен исказ већег броја лица – очевидца оних догађаја о којима су сведоци говорили, који су насупрот њиховим исказима били изричитии у тврдњама да окривљени Хондо није лице које је учествовало у радњама које су му оптужницом стављене на терет. Иако је Апелациони суд мишљења да сам квантитет доказа који говоре у прилог одређеног чињеничног исхода не може бити једини критеријум приликом доношења суда о томе да ли се одређена чињеница одиграла на одређени начин, овде су, поред бројности, наведени сведоци показивали и конзистентност у сведочењима, али и незаинтересованост за исход поступка. Са друге стране, искази понуђени од стране тужилаштва били су оптерећени различитим факторима. Са једне стране, исказ Зорана Ђорђевића компромитован је сведочењима и документима који су говорили у прилог чињенице да је овај сведок уцењивао поједина лица тражећи од њих новац за одређене видове сведочења, док су, са друге стране, искази Боре Мркајића и Милорада Стојановића били недовољно одређени и јасни, нарочито у поређењу са исказима осталих учесника ових догађаја који су били изричитии у тврдњама да окривљени у наведеним радњама није учествовао.

54. У том смислу, и према ставу Апелационог суда, тужилаштво је код овакве доказне грађе, где већи број сведока изричито негира, било присуство окривљеног, били његово учествовање у инкриминисаним радњама, где окривљени ни од стране сведока тужилаштва није спомињан као извршилац у раније вођеним поступцима, суду морало понудити и друге доказе којима би евентуално, са далеко већим степеном извесности било доказано учествовање окривљеног у инкриминисаним радњама. У одсуству оваквих додатних доказа, првостепени суд је правилно закључио да нема довољно доказа да је окривљени Хондо Самир извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва у саизвршилаштву из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ, које му је оптужницом стављено на терет, због чега чињенични закључак првостепеног суда у том делу сматра правилним, а жалбене наводе Тужилаштва за ратне злочине неоснованим.

III

ЗАКЉУЧАК

55. Имајући на уму све напред наведено, веће овога суда је, крећући се у оквирима жалбених навода, као неосновану одбило жалбу заменика Тужиоца за ратне злочине и потврдило пресуду Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К.По2.бр. 8/13 од 22.11.2013.године.

56. Из свих изнетих разлога, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине на основу одредбе члана 457 ЗКП, донео је одлуку као у изреци пресуде.

Записничар
Бранислава Муњић, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА
Синиша Важић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Светлана Антић

